

Cal Pujadas drapaire, o la memòria d'un temps

Temps era temps en que la majoria dels habitatges disposaven de més espai que no pas les actuals. Cases velles, però àmplies, masies o cases pairals en que hom podia permetre's de tenir golfes, magatzems i altres espais dedicats a tota mena de mals endreços i andròmines pròpies d'èpoques precedents. Aquell reguitzell d'obsolets, records i altres objectes inanimats, a banda d'un amuntegament d'elements estèrils i sovint inaprofitables, permetien fer-se una idea precisa del viure quotidià i de les privacitats dels seus estadants. Elements desordenats que en el seu conjunt delataven l'omnipresència de moltes històries viscudes, generació rere generació. Quan aquesta mena de mostraris s'adrecen a la col·lectivitat, amb voluntat compilatòria i expositiva, i amb una metodologia i uns objectius, en diem museus. A mig camí de tot això hi ha, però, altres manifestacions singulars. Una d'elles, a la que m'hi vull referir, l'han representat els magatzems de drapaire de l'empresa Fills de Francesc Pujadas, avui en procés d'enderrocament. No parlarem de la seva activitat, ben característica i amb unes particularitats prou curioses, sinó a la heterogeneïtat dels materials recollits al llarg dels anys i que fins fa pocs dies restaven escampats per les velles instal·lacions. Els germans Pujadas s'instal·laren en aquest indret del carrer Llibertat, provinents del carrer Hernani, a partir de 1947, on continuaren l'activitat de recollida, selecció i preparació de draps amb destinació als molins i indústries papereres, a banda d'altres facetes més residuals. En aquest solar hi havia estat situada l'empresa de pedres artificials de J. Sas. Aquest espai sòrdid, desgavellat i gens bucòlic, tenia fins fa quatre dies la virtut de significar, a l'estil dels mítics cementiris d'elefants, el mut testimoni i la darrera expressió de la Vilanova industrial. L'abandó i el caos contribuïen a atorgar un motivador al·licient a cadascuna de les descobertes que hom podia fer-hi.

Albert Pons, antic gerent, assegura que ells foren els encarregats d'enterrar moltes empreses. Aquí i allà apareixien les restes òssies i sovint fòssils que testificaven aquella afirmació. Tot plegat era un conglomerat d'artefactes, peces i elements dispersos i d'origen variat que esdevingueren els decadents signes de identitat d'un passat ja superat. Bigues i tubs de ferro dels tallers Tomàs, bitlles de cotó i llançadores de teler de cal Marquès, restes de producte acabat de la Madofa o de cal Ganeta, cintes i mostraris de la fàbrica de cintes, una caixa de cabals de la fàbrica de la Rambla, troques de fil i diferents productes originaris de La Calibradora, la Fisa o la Fàbrica Nova, entre altres. Elements que han compartit l'espai-temps amb piles de farcells de draps, muntanyes d'espardenyes i restes de tota mena de teixits, ampolles, ferradures, encluses, troques, arpis i tota una colla de ferros de formes enigmàtiques. Aquella exposició caòtica ens ofería, en la seva deixadesa, un retrat immillorable, potser esperpèntic, d'un temps pretèrit en que la indústria va esdevenir el sector capdavanter i imprescindible per a la ciutat. Enmig de l'esterilitat conservacionista que ens ha caracteritzat, cal Pujadas ofería a ulls dels curiosos, una mena de viatge a les catacumbes de la industrialització. Un espai tronat i misteriós que es convertí en un dels darrers oasis de la memòria fabril i, en definitiva, en el simbòlic recordatori de la nostra indústria tèxtil i d'altres indústries que el temps i el progrés van devorar.

Albert Tubau

(Article publicat al Diari de Vilanova el 20 d'abril de 2000)